

Саме така стратегія існування та розвитку спеціалізації, що базується на тісному зв'язку теорії з практикою, збережені традиції українського академічного хорового співу, постійному оновленні репертуару та слідуванні сучасним тенденціям – успішно забезпечує українське музичне середовище новими мистецькими кадрами.

### Список використаних джерел:

1. Академічний хор «ANIMA». URL: <http://fmm.knukim.edu.ua/akademichnij-khor-anima.html> (дата звернення: 24.02.2021).
2. Кравчук О. О. Академічний хор студентів КНУКіМ «ANIMA» (історія та сьогодення). *«Музичне мистецтво України: історія, реалії та перспективи розвитку»* : матеріали III студентсько-учнівської наук.-практ. конф. м. Бердичів, 25 квіт. 2018. С. 26–31.
3. Кречко Н. М. Провідні засади і напрями роботи кафедри академічного хорового мистецтва КНУКіМ. *Академічне хорове мистецтво України (історія, теорія, практика, освіта)* : колективна монографія. Київ : Ліра-К, 2017. С. 199–207.

**Лапенкова М.В.**

*студентка,*

*Київський університет імені Бориса Грінченка*

## МИСТЕЦТВО ДО І ПІСЛЯ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Перша світова війна розпочалася у 1914 р. й тривала до 1918 р. Повоєнне мистецтво невідривно пов'язане з психологічним станом людини. Відповідно стан суспільства безпосередньо пов'язаний з мистецтвом, або навпаки. В довоєнні роки стиль, який панував у мистецтві, мав назву «Ар-нуво», одним з найвідоміших представників якого, був чеський живописець Альфонс Муха. Стиль «Ар-нуво» можна охарактеризувати як флореальний. Його головними характеристиками можна назвати орнаментальність, ажурні форми рослин, відмову від прямих ліній та кутів, асиметрію. Головною ідеєю є дистанціювання від традиційного мистецтва. Головна мета – це наближення людини до природи, декоративність, плавність ліній. Також для цього стилю характерними є кольори пастельні, не яскраві, м'які. Частіше усього на зображеннях можна побачити містичний та прекрасний образ жінки. Твори мистецтва в цьому стилі показують красу,

спокій та багатство життя того часу. Плавні, виразні лінії, фантастичні форми та магічні сюжети. Цей стиль в мистецтві існував починаючи з кінця 19 сторіччя, включно до Першої світової війни. Частіше всього твори у цьому стилі асоціюються з плакатами того часу. Але цей стиль можна побачити і в інтер'єрі, екстер'єрі, прикрасах та меблях. Щоб краще зрозуміти ар нуво, можна розглянути твір Альфонса Мухи – афішу до балету-пантоміми «Принцесса гіацинт» (рис. 1). На плакаті зображено молоду дівчину у білому платті з короною та червоними квітами у волоссі, яка тримає у правій руці білу прикрасу зі стилізованими квітами, а ліва рука підпирає голову. Вона зручно сидить на багато прикрашених тканинах. А навколо неї прекрасний орнамент, який складається з ковальських інструментів, ажурних сердець та магічних елементів з зірками. На верхній частині плакату декоративним шрифтом написана назва спектаклю «Princess giacint». Ця афіша була виготовлена для спектаклю, з казковим сюжетом про те, як ковалю наснився сон, що його донька стала принцесою Гіацинт і, що її викрадає чаклун. Мистецтво ар нуво привчає нас до високого та прекрасного у нашому житті. Навіть сцени смерті зображуються хоча і трагічно, але в той же час прекрасно. Наприклад, плакат у того ж художника до спектаклю «Медея» (рис. 2). У спектаклі головна героїня Медея вбиває коханку свого чоловіка Ясона та у стані афекту також вбиває і своїх дітей, щоб помститися йому.

Розглянувши витончений та високий стиль ар нуво, перейдемо до повної його протилежності – експресіонізму, стиль, що народився під впливом бурхливих подій кінця дев'ятнадцятого, початку двадцятого століть, головним із яких стала Перша світова війна. Під час бойових дій загинуло нескінченно багато людей і ще більше було скалічено фізично та морально. На фронт потрапляли художники та письменники, не кожен повертався звідти. Хтось помер, а хтось повернувся, побачивши усі жахіття війни. Експресіонізм розквіт у роки війни, хоча початок розвитку цього стилю можна побачити ще наприкінці 19 століття. Його назва походить від латинського слова *expressio*, що в перекладі означає вираження. У той час, як стиль ар нуво мав на меті показати людині щось прекрасне, високе та витончене, експресіонізм мав на меті передати емоції та стан, які нам хоче показати митець, у світі, що радикально змінився, де багато горя і сліз. Глядач мав побачити реальне життя, те, що відбувається насправді. Може це і не було дуже витончено або високо, але метою цього стилю було не навчити або привчити людину до прекрасного, а показати реальність, весь біль війни і трагедію повоєнного, зламаного життя цілого покоління, щоб

людина, яка дивитиметься картини, відчула і зрозуміла ті ж емоції, що і герої на полотні. Ці емоції передаються за допомогою кольору та форм. Яскраві, чисті, іноді навіть кислотні кольори, неймовірні деформації – метаморфози навколишнього середовища та людей. Головне, щоб глядач відчув під час перегляду ті ж емоції та враження, під якими малював автор. Можна знайти багато творів того часу, які викликають як негативні, так і позитивні емоції. Для наочного прикладу можна використати картину Марка Шагала «Поранений солдат» (рис. 3). Це зображення створене за допомогою чорнил та паперу у кінці Першої світової війни. На портреті зображено солдата років тридцяти, його голова схилена на правий бік. Він вдягнений в уніформу, голова забинтована. Погляд у нього, як у людини, яка з'їхала з глузду, губи скривлені, чи то у посмішці чи то у жакливій гримасі. Це лякає та змушує замислитися, що таке жакливе могла людина побачити, щоб перебувати у такому стані, щоб передати саме такий настрій. Змушує боятися навіть самої ідеї війни.

У мистецькому просторі існує таке поняття як візуальна бібліотека. Візуальна бібліотека для художника – це індивідуальна колекція спогадів людини, завдяки якій митець має можливість комбінувати, змінювати та створювати нові форми. Після Першої світової війни важко уявити що бачили та відчували люди. Задля прикладу можна привести роботи німецького художника-експресіоніста і графіка, автора шокуючих, емоційно напружених картин, авангардиста Отто Дікса. Вільгельм Генріх Отто Дікс був також художником – графіком. Його мистецтво відоме своїм реалізмом, особливо справляють враження його гравюри, пов'язані з воєнною тематикою. Серія робіт, про яку я хочу поміркувати, називається «Війна». Не зважаючи на те, що твори виконані у графічних, тобто не кольорових техніках, вони справляють неймовірно сильне враження. Роботи цього циклу настільки резонують з нашим часом, що стає дійсно моторошно. На одному з творів ми бачимо п'ятеро солдатів, що знаходяться в окопах у момент наступу. Їх обличчя закриті білими протигазами схожими на черепи, позаду них жаклива колюча проволочка та якийсь бруд, один із солдатів замахується гранатою, таке враження, що вона зараз влучить у глядача. Ми розуміємо, що для багатьох із них, ця атака – остання. Назва цієї роботи говорить сама за себе «Штурмовики наступають під газовою атакою» (рис. 4). Твори Отто Дікса показують всю страшну сутність війни, реальність, у якій побував художник, все те, що він побачив та відчув наочно. Якщо дивитися деякий час на цю роботу, може з'явитися

асоціація зі смертю – білі протигази, чорна одежа, схоже на її середньовічне зображення. Білий череп, який видно з під чорного савану, і від цього стає моторошно. Не вистачає тільки коси, замість неї граната, яка забере ще не одне життя.

Порівнюючи ці два стилі, можна побачити дуже яскраву межу до та після війни. Мистецтво експресіонізму рухалося та розвивалося, паралельно з ар нуво, хоча цей стиль і виглядає диким та дивним. Але на відміну від ар нуво він продовжив існувати і після війни, став відрадою для митців того часу. Художники розмовляли з глядачем через свої картини, нагадуючи що таке війна і на скільки вона жахлива. Після сильного травматичного досвіду людина не може дивитися на світ так само позитивно як і до нього. Мистецтво виховує глядача та нагадує людям їх історію, злети та падіння, прекрасне та жахливе. Воно лікує та дає змогу людині пережити свої емоції та жити далі.



Рис. 1. Альфонс Муха «Принцеса Гіацинт»



Рис. 2. Альфонс Муха «Медея»



**Рис. 3. Марк Шагал «Поранений солдат»**



**Рис. 4. Отто Дікс «Штурмовики наступають під газовою атакою».**

### Список використаних джерел:

1. Вікіпедія. Експресіонізм. URL: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%AD%D0%BA%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%81%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B8%D0%B7%D0%BC>
2. Експерт. Вячеслав Суриков. Війна та живопис. URL: <https://expert.ru/expert/2014/33/vojna-i-zhivopis/>
3. Легка теорія: такий хвилястийар-нуво! URL: <https://legko.com/blog/p/ar-nuvo>

### Ли Цзэчжэн

*преподаватель университета города г. Шанцю,  
Китайская Народная Республика*

## К ПОНЯТИЮ «ЭСТРАДНАЯ ВОКАЛЬНАЯ МУЗЫКА»

Термин «эстрада» (фр. estrade, от лат. estratum – настил, помост) имеет два значения: в прямом смысле слова, исходя из перевода, он обозначает подмостки для концертных выступлений [4, с. 509]. При более широкой трактовке термина под эстрадой мы понимаем вид многожанрового сценического искусства (музыку, хореографию, разговорные и цирковые жанры), объединяющий разнообразные формы исполнительского творчества, характеризующиеся легкостью восприятия, композиционной простотой, ориентирующееся преимущественно на массовое восприятие [5, с. 684].

Термин «эстрада» не является международным и однозначным. Исторически сложилось так, что часто явления искусства, содержащие в себе эстрадное начало, назывались по имени наиболее распространенного в определенной стране или ряде стран вида или жанра эстрадного искусства, а также месте его бытования и форме содержания – кафешантан, кафе-концерт, мюзик-холл, варьете, кабаре, унтерхальтунгсkunst и др.

Наиболее распространенным термином, который появился задолго до введения в обиход понятия «эстрада», является «варьете». Это понятие существует в нескольких значениях: в узком смысле слова оно обозначает наименование концертного учреждения, в широком – разновидность искусства. В переводе с французского языка «варьете» означает